

ko se skrivnost utelesi pred njihovimi očmi, ko Gospod nebes in zemlje drži v trepetajočih rokah sam sebe in sam sebe nese k ustom enajsterim...

Učenca v Emavsu sta ga prepoznala po lomljenju kruha, po vnanji kretnji torej, ki se z njo skrivnosti streže. Ko so apostoli ostali sami, pa že govore o njej s strahom in spoštovanjem, ki ne pripuščata dvoma, da razumejo vso njeno globokost. Kazno je, da se jim je pajčolan skrivnosti do konca odstrl šele po prihodu svetega Duha. —

Ko se je Gospod na križu umirajoč poslavljal od vsega sveta, se je poslovil tudi od svojih polj. Ali je mogel dvigniti glavo in ga še enkrat s pogledom objeti, to svoje ljubo žito?

Idila v viničariji

Prebran od dežja, premočen do kože je Jezus stopil pod prvo kap, ki jo je dosegla noga, roka dotipala. Temà je bila egiptovska in ta temà je prepuščala dež nalik situ, neskončen, enomeren, gost dež...

Pri roki je bila kljuka in, ko je roka na kljuko pritisnila in odprla, mu je zazijala naproti prav takšna temà, kakršna je bila zunaj. Samo dežilo ni skozi njo. Topla suhota se je širila po prostoru, vse je bilo tesno zabito in zadelano, zamašeno in zaphano, prav kakor godi ljudem težaške zemlje. Dobro bo tukaj biti, si je mislil gost, pa če bi moral biti sam in čakati do bledega jutra.

Tedajci so se mu — s peči, ka-li? — zasvetili hkrati trije pari oči kakor mačji. To so oči, ki jih vsi poznate: od nekod, ali z zemlje ali z neba ali iz sredine med tema dvema svetovoma, so ujele svetlobo in jo zdaj tiho zrcalijo iz svoje globine naravnost v dušo ti. Veš dobro, da ni živalsko oko, da je človeško: nepopisno jasno je, strogo v svoji čisti lepoti in globoko toplo.

»Kdo pa ste?«

»Petrček.«

»Pavelček.«

»Nanika.«

»Kaj pa delate na peči? Se sušite?«

»Ne, suhi smo; igramo ,kebra'.«

»Kje pa prav za prav sem, preljubi nevidni otroci moji?«

»Pri Sv. Barbari v Slovenskih goricah.«

Jezus se je ozrl, kot da išče Slovenskih goric okrog sebe po izbi.

»Glej, glej, a jaz sem se bil nameril na Ptujsko goro.«

»Gorá imamo tudi pri nas dovolj, samo ne ptujske,« se je zasvetil prvi par oči, tisti, ki je bil na skrajni levi.

»Že prav, toda kaj tu in ta čas delate, mi boste morali še natanko povedati.«

»Petrček je goljufal.«

»Težko obdolžuješ brata, Pavelček; ali si upaš to strahoto ponoviti?«

Par oči, drugi po vrsti od leve:

»Upam si, ponavljam: Petrček goljufa pri igri. Še zdaj tišči tistih deset fižolov v roki, ki jih je bil izmaknil Naniki prav iz njene zaloge.

Pravi, da jih je priigral. Ni mogel, ker sva proti njemu dobila igro jaz in Nanika. Razprsti mu tisto pest, ni tako drobna, in našel boš, kakor trdim.«

Jezusu ni bilo niti na misli, da bi se lotil peščice. Saj je tudi videl ni, nikar da bi jo mogel doseči v temi. In še preden je kaj rekel, se je stopnjema, pa sijajno odprl prvi par oči:

»Nâte, gospod, teh deset fižolov; žalostno je, da ste morali priti od tako daleč, ob taki uri in ob takem vremenu zato, da se fižoli vrnejo, od koder so prišli. So namreč resnično iz Nanikinega žepa, zdaj pa mir besedi. Zdi se mi, da nekdo čofota po cesti.«

Res se je nekdo zaletel v vrata; mokro je pljusnilo ob les, roka je popadla kljuko in bila sta kar dva, ki sta zgrmela v prostor.

Še preden je bila narejena luč: »Atek, mamica, atek, mamica, kje pa sta se tako dolgo mudila?« In trije pari oči niso več svetili s peči. Vijugali so se krog vstopivše nevidne dvojice, izkočili iz kota zdaj tu, zdaj tam, zdaj se približali, oddaljili se zdaj... In mogel si tudi brez oči videti nebrzdano veselje, kako v tej slepi temi pleše krog tega slepega snidenja.

No, luč, pritlična petrolejka s papirno manšeto krog vratu, da bi držala v svečniku, je kmalu gorela.

In šele zdaj je videl popotnik, kje je, koga ima pred seboj in s kom govori.

Pohlevno »morje« svetlobe — petrolejka mu je bila izvor — je opljuskalo dva črna trama nad glavami, s svetimi podobnicami in janževimi vejicami zataknjena, dve okni, komaj pest široki, vendar čvrsto prekržani z železnimi križi, štiri gole stene, popleskane z gálično brozgo, preostalo po vinogradnem škropljenju, omaro, staro ko Metuzalem, ki pa se še pokorí ključu, čeprav so ji ostale le tri noge, in postelje. Postelje za pet živih duš in teles so skromna, enonadstropna stavba s stanovanji za po dve do tri stranke zgoraj in spodaj. Podnevi ta stavba še zbuja občudovanje, ponoči pa nihče ne ve, kako je razdeljena med ljudstvo, ki v njej vedrí.

Proti vsemu svojemu pričakovanju je bil Jezus brez odlašanja povabljen, da z njimi jé in pije, kar se v Slovenskih goricah jé in pije za večerjo. Stročji fižol s tremi kapljicami olja brez kisa, šop solate v kisu brez olja in jabolčnik.

Dišalo je vsem, staršema, ki sta bila prehodila dolgo pot, tujcu, ki je imel za seboj pot še daljšo, skoraj prek pol sveta, in otrokom, ki so bili gladni že od samega čakanja in jim hoja ni bila potrebna, da pridejo do teka.

Pa kakor pri takih pojedinah že je, otroci in tujci molče, razgovarjata se gospodar in gospodinja.

»Če seštejem, kar sem danes izkupil, in če temu prištejem še to, kar je vrgla kupčija tebi, bi moralo biti toliko in toliko. Pa ni. Kje je?«

»Odšel si,« je previdno povzela žena, »s papirnim denarjem, ki je bil pripravljen za v mesto že od jeseni. Nekaj tega denarja si mi odmaknil med potjo, da nakupim, kakor veš in kakor sva se domenila. Vpraša se, koliko ti je vrh tega na roko naštel gospodar na letnini, ki

ti jo je bil dolžan. Tam nisem bila zraven. Praviš — koliko? Potem sva v trgovini oddala sveženj grabelj in vil, ki si jih bil obelil in nastružil čez zimo: toliko ti je plačal za blago, na moje prste sešteto. In koliko ti ostane?»

Možu je obraz preletel vihar, roki pa je veličastno obdržal v oblasti. Kar mirno in pokojno so se mu vozile po mizi.

»Pet in štirideset jajc, lepo skritih v košari, si nesla v mesto in še godrnjala si, da ti ne pomagam nositi, obremenjen, kakor sem bil z grabljami in vilami. Tista sladka trgovka — samo še naša tepka je tako sladka, kadar se zmede in jo vržemo na pinj — ti je zanje dala med kristjani toliko in toliko. In še dolg pri Mlakolopki, sem ti rekel, da izterjaj; bila je doma in pri denarju. Torej imaš skupaj — bankovci so tu, ampak kje je drobiž?»

Tako je valovilo sem in tja med vojskama, do zob, do srca oboroženih, in moralo je priti do spopada. Vpričo otrok in tujca sta se spoprijeli sovražni sili. »Frlelo je perje,« bi rekel strokovnjak v takih delih, naš petko na gnoju, sosedov Sultan, takisto strokovnjak, pa bi dejal, da sta se »odrla in ožrla do kosti«. Tramovje je pokalo, iz špranj so se usule svete podobice, janževe vejice, oljčne mladike, čaji, vrbovice in razna potrdila o plačanih in neplačanih davščinah. Vse je zagrnil velikanski oblak prahu.

Ko je bila bitka dobíta, ni bilo svetlobe več nikjer, ne petrolejske ne tiste iz treh parov oči. Okna zabita in zadelana, strop gluho nebo, pòd mrtvo morje. Ali so deca na peči še živa? In ali bo jutri med staršema še mogoč ljubezniv pogled? Morebiti je vse razdrto za vselej ali pa tudi le za nekaj ur, da bi se čez nekaj dni zopet razdrlo za mesece — kdo ve?

Jezus se je skozi temò pretipal do kljuge, pritisnil nanjo in zginil v mrak. Nihče ga ni vprašal, kdo je bil in kaj je hotel.

Otroke na peči je bil spravil med seboj, odraslih spraviti ni mogel. In noga mu je krenila nazaj na Ptujsko goro, ki jo je bil zgrešil in ki jo morda išče še nocoj to noč.

Mati svojih sinov

Žena, kaj jočeš?»

»Ne jočem, Gospod!« In v ruti, ki ji je kakor gotski obok senčila čelo, je privzdignila obraz, da bi ga bolje videl. Solz ni bilo, bili pa sta dve strugi, po ena pod vsakim očesom, po katerih se je moralo potočiti že morje solzá, tako globoko sta se bili zajedli v kožo. In bil je pogled iz okrvavljenih oči kakor pogled živali, ki v svoji omejenosti ne ve ničesar drugega kakor edino to, da je težko ranjena in da si ne more pomagati.

»Najbrž si bolna...«

»Nisem ne zdrava ne bolna; mora biti še neko tretje stanje in v njem sem. Pa kaj bi govorila! Besede so vedno enako žalostne, naj jih